

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ

TƏSDİQ EDİRƏM

Tədris və müalicə işləri üzrə
prorektor, prof. Sabir Əliyev

RAZILAŞDIRILIB

Tədris və təhsildə keyfiyyət təminatı
şöbəsinin müd.dos.Kamandar Yaqubov

NORMAL FİZİOLOGİYA KAFEDRASI

**"050802 – ƏCZAÇILIQ" ixtisasının NORMAL FİZİOLOGİYA fənni üzrə
TƏDRİS PROQRAMI**

BAKİ – 2022

Sillabusun mündəricatı:

1. Fənnə dair qısa məlumat;
2. “Normal fiziologiya” fənninin tədrisinin ixtisas üzrə məqsədi və hədəfləri;
3. “Normal fiziologiya” fənninin tədrisinin nəticəsində formalaşan kompetensiyalar;
4. “Normal fiziologiya” fənninin tədrisi üzrə olan mövzular (mövzu-təqvim planı);
5. Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları;
6. Fənn üzrə ölçmə - qiymətləndirmə metodu;
7. Tələbələrin semestr ərzində fənn üzrə iş yükü
8. Metodiki təminat.
9. “Normal fiziologiya” fənninin təlim nəticələri ilə Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqəliliyi;
10. Fənnin tədrisinin Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqə səviyyəsi

FƏNNİN TƏDRİS PLANI
(Fənnə dair qısa məlumat)

Fənnin kodu	Fənnin adı	Dərsin növü	Tədris olunduğu		AKTS
			Kurs	Semestr	
İPF-B10	Normal fiziologiya	Məcburi	2	III	4

Tədris dili	Azərbaycan
--------------------	------------

Fənni tədris edən müəllim(lər)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prof. Məmmədov Arif Məmməd oğlu 2. Prof. Kazımov Əhməd Hacı oğlu 3. Dos. Mahmudov Rəşid Mahmud oğlu 4. Dos. İbrahimova Əzizə Şükür qızı 5. Dos. Baxşiyeva Zəmfira Tağı qızı 6. Dos. İsmayılov Taryel Mustafa oğlu 7. Dos. Həsənova Gülcəmal Əmir qızı 8. Dos. Vəliyeva Gülnarə Cəfər qızı 9. Dos. Əliyev Aqil Xosrov oğlu 10. Dos. Ağayeva Asya Hacı qızı 11. B/m. Əliyeva Sevdə İbad qızı 12. B/m. Məmmədli Şahmar Əjdər oğlu 13. t.ü.f.d. ass. Rüstəmov Afaq Fətulla qızı 14. Ass. Cəfərova Aygün 15. Ass. Qəniyeva Fidan İlqar qızı 16. Ass. Rüstəməzadə Azadə Azad 17. Eminova Günay Aqil qızı 18. Ass. Seyidbəyli Mehri İsa qızı 19. Ass. Bayramov Adil Allahyar oğlu 20. Müə. Abaszadə Zümrüd Əmirqulu 21. Müə. Nəsirova Günel İlham qızı 22. Müə. Eyvazova Şəhla Rahid qızı 23. Müə. Həşimova Aysel Rafiq qızı
---------------------------------------	--

Fənnin ardıcılıq şərtləri	
Öncə tədrisi zəruri olan fənlər (Prerekvizit)	Anatomiya II, Anatomiya III
Özündən sonra tədrisini saxladığı fənlər	Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunması zərurəti yoxdur.

--	--

Fənnin məqsədi	Fənnin məqsədi və vəzifələri insan fiziologiyası haqqında ümumi və xüsusi məlumatların dəqiq şəkildə öyrənilməsinə dəstək olmaq və sağlam orqanizmin müxtəlif sistemlərinin, orqanlarının, toxumalarının və hüceyrələrinin normal işləmə mexanizmlərini və onların tənzim yollarını öyrənməkdir. Proqram həm fizioloji, həm də funksional sistemlərin fəaliyyətinin analizinə aid müasir elmi nailiyyətləri özündə cəmləşdirir.
-----------------------	---

Fənnin məzmunu	Tibbi əhəmiyyəti olan mikroorqanizmlərin quruluş xüsusiyyətləri, xəstəlik törətmə mexanizmləri, mikrobioloji nümunə götürmə, mikrobioloji müayinə hazırlıqları, mikrobioloji kultura, mikrobioloji izolyatlar, təmiz kulturenin alınması, mikroskopik müayinə
-----------------------	---

Fənnin təlim nəticəsi	
BİLİK	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sağlam orqanizmin funksiyalarını izah etməyi. 2. Müxtəlif fizioloji göstəricilərin konstant qiymətlərini izah etməyi. 3. Fizioloji göstəricilərə müxtəlif kimyəvi maddələrin, dərman preparatlarının təsirini və onların təsir mexanizmini izah etməyi. 4. Reseptorların təsnifatını və orqanizmdə onların əhəmiyyətini izah etməyi. 5. Neyrotransmitterlərin, kimyəvi maddələrin reseptorlarla qarşılıqlı əlaqə mexanizmlərini izah etməyi. 6. Müxtəlif kimyəvi maddələrin orqanlara, toxumalara, bütövlükdə orqanizmə təsir mexanizmlərini bilir.
BACARIQ	<ol style="list-style-type: none"> 7. Sağlam orqanizmin funksiyalarının ən vacib tədqiqat üsullarını öyrənmək 8. Laborator işlərini sərbəst yerinə yetirmək, qan qruplarını, EKG, FKG və s. 9. Eksperimental heyvanlarda təcrübə qoymaq
DAVRANIŞ	<ol style="list-style-type: none"> 10. Müayinə materialı götürərkən etik qaydalara riayət edir 11. Laboratoriyada işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarına riayət etmək.

Mövzu təqvim planı	Mövzular	
Həftə	Nəzəri təlim	Təcrübi (tətbiqi) təlim
1	<p>Giriş. Fiziologiyanın inkişaf tarixi. Canlı orqanizimlərin əsas xüsusiyyətləri. Oyanıcılıq. Oyanıcılığın meyarları. Oyanan toxumalarda bioelektrik hadisələri. Sükunət potensialı. Fəaliyyət potensialının ion mexanizmi və tərkib hissələri. Parabioz. Sabit cərəyanın oyanan toxumalara təsiri. Əzələ təqəllüsünün mexanizmi, növləri. Səya əzələlərin fizioloji xüsusiyyətləri. Sinirlərdə oyanmanın nəql olunma qanunları. Sinaps .</p>	<p>Fizioloji eksperimentlərin məqsədi və təşkili. Fiziologiyanın tədqiqat üsulları. Cihazlar və fizioloji məhlullar. Oyanan toxumaların ümumi fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Sinir-əzələ preparatının hazırlanması. 2. Qıcıqlandırma üsulları. 3. Qalvaninin I və II təcrübələri, Matteucci təcrübəsi.</p>
2	<p>Mərkəzi sinir sisteminin ümumi və xüsusi fiziologiyası. MSS –da oyanmanın yayılma xüsusiyyətləri. MSS-də tormozlanma prosesləri. MSS-nin funksiyalarının tədqiqat üsulları. Onurğa beyinin, uzunsov beyinin fiziologiyası.</p>	<p>Əzələlərin fiziologiyası. Sinirdə impulsun ötürülmə xüsusiyyətləri. Sinaps anlayışı. Təcrübə işləri: 1. Əzələnin tək təqəllüsü, tək təqəllüsə qıçıq qüvvəsinin, sıxlığının və temperaturun təsiri. 2. Oyanmanın qütb qanunu. Fizioloji elektroton qanunu 3. Oyanmanın nəql olunma qanunları</p>
3	<p>Orta beyinin, ara beyinin (talamus və hipotalamus),beyinciyin. fiziologiyası Vegetativ sinir sisteminin morfofunksional xüsusiyyətləri. Vegetativ sinir sisteminin simpatik, parasimpatik və metasimpatik şöbələri, mediatorları, reseptorları.</p>	<p>MSS-nin fiziologiyası. Onurğa beyinin, uzunsov, orta və ara beyinin fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Qurbağada onurğa beyni reflekslərinin müşahidəsi, refleks müddətinin təyini 2. Mərkəzi ləngimənin müşahidəsi (İ.M.Secenov).</p>
4	<p>Qanın fiziologiyası. Qanın funksiyaları. Qanın formalı elementlərinin (eritrositlər, leykositlər, trombositlər) funksiyaları. Qanın laxtalanması. Qan qrupları. Rezus faktor.</p>	<p>MSS-nin fəaliyyətinin öyrənilmə üsulları. Vegetativ sinir sisteminin fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Baş beyin fəaliyyətinin elektroensefaloqrafik qeydi və təhlili.</p>
5	<p>Ürək fəaliyyətinin fiziologiyası. Ürək əzələsinin fizioloji xüsusiyyətləri. Ürək tsikli (kardiotsikl). İşlək miokard hüceyrələrində elektrik prosesləri. Ürək fəaliyyətinin neyro-humoral və reflektor tənzimi. Elektrokardiografiya, ürək tonları. Arterial təzyiqin ölçülməsi. Arterial və venoz nəbz.</p>	<p>Qanın fiziki-kimyəvi xassələri, miqdarı və tərkibi. Eritrositlər, leykositlər. Təcrübə işləri: 1. Eritrositlərin osmotik rezistentliyinin təyini. 2. Eritrositlərin çökmə sürətinin təyini.</p>

		3.Eritrositlərin sayılması (Qoryayev üsulu ilə)
6	Endokrin sisteminin fiziologiyası. Hormonların ümumi funksiyaları. Hipofizin, qalxanabənzər, qalxanabənzər ətraf, böyrəküstü vəzin, mədəaltı vəzin, timus və epifizin hormonal funksiyaları.	Hemoqlobin, qan qrupları, rezus faktor. Trombositlər, qanın laxtalanma mexanizmi. Təcrübə işləri: 1. Hemoqlobinin qanda miqdarının təyini (A.Sali üsulu ilə) 2. Qan qrupları və rezus faktorun təyini.
7	Tənəffüs sisteminin fiziologiyası. Nəfəsalma və nəfəsvermənin mexanizmi, tənəffüsün həcmələri. Qazların qanla daşınması. Tənəffüs mərkəzi. Tənəffüsün sinir-humoral tənzimi. Ağciyərlərin mexanoreseptorları. Qaz göstəricilərinin xemoreseptorları (mərkəzi və periferik). Müxtəlif atmosfer təzyiqində tənəffüs (aşağı və yüksək).	Ürək qan-damar sisteminin fiziologiyası. Ürək fəaliyyətinin tənzimi. Təcrübə işləri: 1.Qurbağanın ürək fəaliyyətinin qrafik qeydi. 2.Qurbağa ürəyinin avtomatizmi. Ştanniusun liqaturaları. 3.Qurbağanın ürək fəaliyyətinin tənzimi. (Holts Aşner-Danini refleksi).
8	Həzm sisteminin fiziologiyası. Maddələr və enerji mübadiləsi. Termotənzim. Qidalanmanın funksional sistemi. Açıq və toxluğun mərkəzi mexanizmləri. Ağız boşluğunda həzm. Mədədə və onikibarmaq bağırsaqda həzm. Nazik və yoğun bağırsaqlarda həzm. Sorulmanın mexanizmi. Defekasiya aktı. Maddələr və enerji mübadiləsi. Əsas mübadilə. Vasitəsiz və vasitəli kalorimetriya, tənəffüs əmsalı. Termotənzim. İstiliyin kimyəvi və fiziki tənzimi. Temperatur tənzimi mərkəzləri.	Ürək fəaliyyətinin xarici əlamətləri. Damar fəaliyyətinin öyrənilməsi. Təcrübə işləri: 1.Ürək tonlarının auskultasiyası. Fonokardioqrafiya. 2. Elektrokardioqramın yazılması (EKQ) və onun təhlili. 3. Arterial qan təzyiqinin ölçülməsi (Riva-Roççi və Korotkov üsulları). 4. Arterial nəbzın təyini və onun xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi.
9	İfraqat sistemi. Sidik yaranmasının funksional sistemi. Sidiyin əmələgəlmə mexanizmi: filtrasiya, kanalciq reabsorbsiyası, kanalciq sekresiyası. Sidik yaranmasının tənzimi. Sidik ixracının mexanizmi.	Araşq imtahan.
10	Analizatorların ümumi və xüsusi fiziologiyası. Reseptorlar haqqında anlayış. Analizatorların ümumi xüsusiyyətləri. Görmə analizatoru. Eşitmə, taktil, qoxu və dad analizatorları. Ağrı resepsiyası. Ali sinir fəaliyyəti. Şerti və şərtsiz reflekslər. Şerti reflektor fəaliyyətin ləngiməsi. Davranış aktlarının sistem arxitektionikası. Ali sinir fəaliyyətinin tipləri.Emosiya,	Orqanizmin funksiyalarının hormonal tənzimi. Təcrübə işləri: 1. Adrenalin, asetilxolin və atropinin qurbağanın göz bəbəyinin əzələlərinə təsiri.

	motivasiya, yaddaş və yuxu haqqında anlayış.	
11		Tənəffüs sisteminin fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Nəfəsalma və nəfəsvermənin müşahidəsi (Donders modeli, qabırğaların fəaliyyətinin sxemi). 2. Spirometriya. Ağciyərlərin həyat tutumunun və dəqiqəlik həcmnin təyini.
12		Həzm sisteminin fiziologiyası. Əsas mübadilə. İstiliyin tənzimi. Təcrübə işləri: 1. İnsanda ağız suyu ifrazının müşahidəsi. 2. Eksperimentdə mədə şirəsinin alınması. 3. Gündəlik qida rasionunun tərtib edilməsi.
13		İfrağat sisteminin fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Adrenalinin və pituitrinin diurezə təsiri.
14		Analizatorların ümumi və xüsusi fiziologiyası. Ali sinir fəaliyyətinin fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Görmə itiliyinin təyini. 2. Dilin dad xəritəsinin müayinəsi. 3. İnsanda temperamentin tiplərinin təyini.
15		Yekun dərs.

Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları

	<ul style="list-style-type: none"> - müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar; - təqdimat və müzakirə, debatlar; - ekspert metodu; video və audio müəhazirələr; distant təhsil; - araşdırma-tədqiqat; layihə, qrup qiymətləndirməsi; - problem əsaslı öyrənmə, simulyasiyalar; - qrup işlərin yazılması və test tapşırıqların yerinə yetirilməsi və s.
--	--

Ölçmə - qiymətləndirmə		
	Qiymətləndirmə üsulları	Qiymət (bal)
	İmtahan (final)	50
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 1)	5
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 2)	20
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 3)	5
	Davamiyyətə görə qiymətləndirmə	10
	Sərbəst iş (Tələbələrin qrup layihəsi)	10
	CƏMI	100

Fənn üzrə semestr ərzində (imtahana qədər və imtahanda) tələbənin topladığı balın yekun miqdarına görə onun fənn üzrə biliyinin qiymətləndirilməsi

	51 baldan aşağı olduqda	“qeyri-kafi”	F
	51-60 bal	“qənaətbəxş”	E
	61-70 bal	“kafi”	D
	71-80 bal	“yaxşı”	C
	81-90 bal	“çox yaxşı”	B
	91-100 bal	“əla”	A

**Tövsiyyə olunan
ədəbiyyat**

1. “Normal fiziologiya” A.M.Məmmədov, K.V.Sudakov. 2012
2. «Нормальная физиология» под редакцией акад. К.В.Судакова. 2012, 2018
3. «Tibbi fiziologiya» dərslik. R.M.Mahmudov, 2017
4. «Normal fiziologiya» əczaçılıq fakultəsi üçün dərslik. A.M.Məmmədov, Ə.H.Kazımov, Ə.X.Əliyev. 2019
5. «Физиология человека» Г.И. Косицкого. М., «Медицина», 1985 г.
6. «Физиология человека» 1,2т. В.М. Покровский, 1998.
7. «Физиология человека» Е.В. Бабский, 1966- 1972.
8. “Normal fiziologiyadan təcrübə məşğələləri” dərslik. A.M.Məmmədov, S.H.Hüseynov, Z.T. Əlizadə, G.Ə.Həsənova, A.E.Vələdov. 2014
9. Məmmədov A.M., Z.T. Əlizadə, Ə.Ş.Rüstənzadə. Normal fiziologiya üzrə testlər. Azərbaycan və rus dillərində. Bakı, “Təbib” nəşr-2010, 2013, 2015, 495 səh
10. Məmmədov A.M., G.Ə.Həsənova,Z.T.Əlizadə, Ə.Ş.Rüstənzadə. Normal fiziologiya üzrə testlər. İngilis dilində. Bakı, “Təbib” nəşr-2015, 495 səh
11. Нормальная физиология. Практикум под редакцией академика РАМН К.В.Судакова, 2008.
12. Практикум по физиологии под. Ред. К.М. Куланды. М., «Медицина», 1970 г.
13. Руководство к практическим занятиям под. Ред Г.И. Косицкого и В.А. Полянцева. М., «Медицина», 1988 г.

Semestr üzrə iş yükü

Fəaliyyət	Sayı	Müddət (saat)	Cəmi iş yükü (saat)
Cari qiymətləndirmə (kollokvium)	1	2	2
Semestr imtahanı	1	1	1
Mühazirə dərsləri	10	2	20
Laboratoriya (praktik) dərsləri	15	2	30
Sərbəst hazırlıq			70
Cəmi iş yükü			123

İMZALAYANLAR:

1. **Kafedra müdiri:** prof. Məmmədov Arif Məmməd oğlu

2. **Fənni tədris edən müəllimlər:** prof. Məmmədov Arif Məmməd oğlu, prof. Kazımov Əhməd Hacı oğlu, dos. Mahmudov Rəşid Mahmud oğlu, dos. İbrahimova Əzizə Şükür qızı, dos. Baxşiyeva Zemfira Tağı qızı, dos. İsmayılov Taryel Mustafa oğlu, dos. Həsənova Gülcəmal Əmir qızı, dos. Vəliyeva Gülnarə Cəfər qızı, dos. Əliyev Aqil Xosrov oğlu, dos. Ağayeva Asya Hacı qızı, b/m. Əliyeva Sevdə İbad qızı, b/m. Məmmədli Şahmar Əjdər oğlu, ass. Rüstəmov Afaq Fətulla qızı , ass. Cəfərova Aygün Mirdamət qızı, ass. Qəniyeva Fidan İlqar qızı, ass. Rüstəmzadə Azadə Azad, ass. Eminova Günay Aqil qızı, ass. Seyidbəyli Mehri İsa qızı, ass. Bayramov Adil Allahyar oğlu, müə. Abasadə Zümrüd Əmirqulu, müə. Nəsirova Günel İlham qızı, müə. Eyvazova Şəhla Rahid qızı, müə. Həşimova Aysel Rafiq qızı

3. **Əmək bazarının nümayəndəsi:**

“Normal fiziologiya-2” fənninin təlim nəticələrinin İxtisas Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqəliliyi											
	Fənnin Təlim Nəticələri (FTN)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Təlim nəticəsi 1										X	
Təlim nəticəsi 2									X		
Təlim nəticəsi 3								X			
Təlim nəticəsi 4											X
Təlim nəticəsi 5									X		
Təlim nəticəsi 6								X			
Təlim nəticəsi 7										X	
Təlim nəticəsi 8											
Təlim nəticəsi 9											

Fənnin tədrisinin Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqə səviyyəsi		
Proqramın Təlim Nəticəsi (PTN)	Təhfə səviyyəsi*	

	1	2	3	4	5
1. Məzun Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair biliklərə, Azərbaycan xalqının milli-mənəvi, mədəni-tarixi dəyərlərini ictimai həyat və fəaliyyətində tətbiq etmək və Azərbaycan dövlətinin maraqlarını qorumaq qabiliyyətinə malik olur					
2. Məzun Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət dili olan Azərbaycan dili ilə yanaşı ən azı bir xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiyaya sahib olub, bu imkandan öz peşə fəaliyyətində istifadə etmək, xarici dildə gündəlik fəaliyyəti ilə bağlı ünsiyyət qurmaq, fikrini şifahi və yazılı ifadə etmək, xəstə, xəstə yaxınları, digər tibb işçiləri, cəmiyyət, müvafiq qurumlar, media ilə yazılı və şifahi ünsiyyət qurmaq, ixtisasına aid xarici ədəbiyyatdan istifadə etmək bacarığına malik olur					
3. Məzun peşəsi ilə əlaqəli elmi məlumatları toplamaq üçün sərbəst şəkildə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etməyi, elektron formada yazışmalar aparmağı, əldə etdiyi məlumatların və mənbələrinin dürüslüyünü qiymətləndirməyi və elmi məlumatları peşə təcrübəsində tətbiq etməyi bacarır					
4. Məzun peşəsi ilə əlaqəli qanunvericiliyi, tibbi etik qaydaları bilir, sərbəst şəkildə peşə fəaliyyəti ilə məşğul olarkən peşəsi ilə əlaqəli qanunvericiliyə, qaydalara və etik prinsiplərə riayət etməyi bacarır					
5. Məzun fərdi peşəkar inkişafını planlaşdıraraq ömürboyu təhsil prinsiplərini həyata keçirməyi, zəruri hallarda həmkarlarından kömək istəməyi, lazım gəldikdə öz bilik və bacarıqlarını həmkarları ilə bölüşməyi, peşəsi ilə əlaqəli maarifləndirmə işini və tibbin müxtəlif sahələrində çalışan insanlarla komanda işi aparmağı bacarır					

<p>6. Məzun məlumatları və məlumat mənbələrini təhlil edərək qiymətləndirməyi, elmi-tədqiqat üsullarını istifadə edərək bioetik prinsiplər çərçivəsində müstəqil və ya kollektiv formada araşdırma aparmağı bacarır</p>					
<p>7. Məzun təməl və klinik tibbi biliklərə sahib olur, təməl bilikləri sağlam və xəstəlik vəziyyətlərində, klinik halların araşdırılmasında istifadə etməyi bacarır; anamnez, müayinə, müdaxilə kimi əsas klinik bacarıqlara sahib olur və tətbiq edir</p>					
<p>8. Məzun fərdi və ictimai yönümlü tibb xidməti göstərmək üçün təməl, klinik və sosial elmlərə ait bilik və bacarıqlara sahib olur, xəstələrin din, dil, irq, cins, siyasi mənsubiyyət baxımından ayrıseçkilik etmədən, etik prinsiplər kontekstində qiymətləndirərək, ilkin səhiyyə xidmətinə xas olan profilaktik, müalicə və reabilitasiya üzrə həkimlik bacarığını yerinə yetirir və bunların qeydiyyatını aparmağı bacarır, bu zaman insani dəyərləri diqqət mərkəzində tutaraq xəstələrin, işçilərin təhlükəsizliyini, məxfiliyini qorumağı bacarır</p>					
<p>9. Məzun diaqnostika və müalicə yanaşmalarını xəstə və xəstəliklər baxımından qiymətləndirib şərh edir, rastlaşdığı klinik vəziyyətə uyğun müayinə və müalicə üsullarını seçməyi və seçiminə uyğun həyata keçirməyi bacarır</p>					
<p>10. Məzun mülki müdafiənin tibb xidmətinin təşkili və fəaliyyəti məsələlərini mənimsəyir, daxili əmək intizamı qaydalarını, əməyin mühafizəsi, təhlükəsizlik texnikası və yanğına qarşı mühafizə qayda və normaları haqqında biliklərə sahib olur</p>					

*1 Ən aşağı, 2 Aşağı, 3 Orta, 4 Yüksək, 5 Çox yüksək